Pojedini broj 16 h.

...A listu: U pretplati ...avu god. K 48·—, ...lugodište K 24·—, ...esečno K 12·—, mje... K 4·—, u maloprodaji 6 fl. pojedini broj. ...AŠI primaju se u ...listu trg Čustoža 1

HRVATSKI LIST

Izlazi svaki dan u 5 sati ujutro.

„HRVATSKI LIST" izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli trg Custoza 1. Uredništvo Sisanska ulica br. 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. — Rukopisi se ne vraćaju. Ček. rač. aus. pošt. šted. 26.795.

...dina IV. U Puli, petak 21. lipnja 1918. Broj 1057

Slovenci, Hrvati i Srbi!

Na domaku je 5. srpnja, naš Narodni Blag-

Odbor slovenskih, hrvatskih i srpskih žena ...a siročad, kao akcioni odbor središnjeg ze... ...skog odbora u Zagrebu, zajedno sa Družbom Ćirila i Metoda i akademskom omladinom na... sveučilišta upravlja ovime poziv na narod, da ...godine Narodni Blagdan bude u s v i m na... ...krajevima proslavljen sabiranjem u korist naše ...dnjele djece.

Slovenci, Hrvati i Srbi!

Bezbrojni i veliki su tereti, koji počivaju da... ...na našem narodu. Gubi se narodna krv i ime... ...u gorkoj sadašnjosti na svoje oči gledamo, ...glad prijeti, da nam uništi djecu, temelj bu... ...ošti naše.

Zahtjev je vremena u kom živimo, zahtjev je ...ućnosti naše, da učinimo sve za očuvanje ...a plemena, za spas naše krvi. Jer — tko će ...na nama biti pravedan, ako mi to sami nismo? ...će imati samilosti prema nama, ako je mi ...na svojoj rodjenoj krvi nemamo?

Zar da skrštenih ruku gledamo kako nam ...u cijele pokrajine, kako na usahlim grudima ...era izdišu dječica, koja ipak nisu ni za što ...a? Kako da opravdamo nemar svoj pred Bo... i budućnošću?

S v a k o n a š e d i j e t e, k o j e u m r e o d ...di ili n j e n i h p o s l j e d i c a pada na ...šu s v a k o m e o d n a s, k o j i j e m o g a ...inuti od usta, a n i j e h t i o!

Na dan 5. srpnja dokažimo, da u našem srcu ...mjesta za svu našu široku otadžbinu i za sve ...e patnje! Ujedinimo se taj dan u ljubavi i po... ...ovnosti!

Slovenci, Hrvati i Srbi, Vaša je narodna duž... ...t, da na dan Narodnog Blagdana date svoj ...og za spas naše rase. Djeca vas mole zato; ...okrećite glave, kad siročad upire u vas svoje ...pune suza i molbe!

Narodni Blagdan 5. srpnja pokazat će, koliko ...sami držimo do svoje budućnosti.

Svaki Slovenac, Hrvat i Srbin, svaka naša ...a mora taj dan da položi svoj prilog za bolju ...ućnost našeg plemena i naše zemlje!

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda:
Prof. Vjekoslav Spinčić
Viktor Car Emin.

...a odbor slovenskih, hrvatskih i srpskih žena
za siročad:
Zlata Kovačevićeva
Jelena Čukova
Pipa Tavčar-Arkova.

Za akademsku omladinu:
Stjepan Vukovac
Mirko Došen.

RATNI IZVJEŠTAJI:

Austro-ugarski.

B e č, 20. (D. u.) Službeno se javlja: Bitka u ...etačkoj traje dalje. Neprijatelj je na najvećem ...elu fronte na Piavi uzvratio žilavom ustrajnošću ...vedenim protunavalama. Ogorčena se je bitka ...i za naše nove položaje na kanalu Forsetta, na ...ježničkoj pruzi Oderzo-Treviso i na Montello. ...području Montello porasla je katkad borba do ...tine velikih bitaka na Krasu. Talijani su mjesti... ...e svoje nasrtajne divizije tjerali naprijed do ...t puta. Veliki gubici prisiliše neprijatelja, da je ...redno upotrebljavao svoje pričuve, koje je bacao ...borbu u divizijama i pukovnijama. Svi su nje... ...vi nasrtaji bili uzaludni. Bojna skupina feld... ...ršala Boroevića nije samo bez iznimaka održala ...e izvojštene linije, već je zajedno sa divizijama ...nerala pješadije baruna Schäritzera južno od ...eznice, koja vodi prema Trevisu, bacila Talijane ...je prema zapadu. I jugoistočno od Asiaga juri... ...su Talijani ponovno i sa jednakim uspjehom ...i za predjašnjih dana. U izvještajima četa ...bito se slavom spominje sudjelovanje bojovnih ...ača u boju i u izvidjanju. Od naših bojnih lje... ...a izvojštio je kapetan Brunowski svoju 33. i 34. ...čnu pobjedu, poručnik Linke-Crawford svoju 25. ...poručnik Fiala svoju 23. zračnu pobjedu. — ...glavica generalnog stožera.

Njemački.

B e r l i n, 20. (D. u.) Iz velikog se glavnog ...na službeno javlja: Zapadno bojište. Vojna sku... ...a prijestolonasljednika Rupprehta: Neprijateljeva ...djelatnost porasla na večer skoro na čitavoj ...ni. Topovska je paljba opeta oživjela. Jaka pješadijska odjeljenja udariše u mnogobrojnim odsječcima proti našim linijama. Bila su suzbita. — Vojna skupina njem. prijestolonasljednika: U našoj se vatri izjaloviše ponovni protivnički pokušaji sjeveroistočno od Chateaua-Thierryja, da provali preko odsječka Chignon. Na ostaloj fronti ostade bojna djelatnost u umjerenim granicama. Vojna skupina pl. Gallwitza: Jugozapadno od Ornesa suzbili su neprijateljski noćni napadaji. Medju Mozom i Mozelom provališe naše nasrtajne čete kod Seicheprey i u neprijateljske položaje te zadaše neprijatelju teških gubitaka. Kapetan Berthold izvojštio je svoju 36. zračnu pobjedu. — Ludendorff.

Rat.

Na poziv američke službe za novačenje, posjetili su neutralni novinari u Engleskoj prošli tjedan luku u Engleskoj Kingsdown, koja služi američkoj plovitbi torpiljarka kao uporište, te kojoj je zapovjednikom admiral Sims. Ovaj je razgovarao sa novinarima o nakanama Amerike u pitanju pobijanja podmornica. Rekao je, da o uspjehu rata protiv njemačkih podmornica ovisi konačna pobjeda saveznika. Prama izjavama Simsa, postajala je godine 1917. ozbiljna opasnost, da će podmornice spriječiti iskrcavanje četa u Francuskoj. Od onda su se saveznici u velikoj mjeri bacili na pobijanje toga neprijateljskoga oružja. Po nazoru Simsa doživjet će njemački podmornički rat neuspjeh. Kao dokaz naveo je, da već sada broj novogradnje raste, dok se broj podmornica umanjuje. Činjenica, da su se njemačke podmornice pojavile na američkoj obali, označuje Sims slabom točkom američke strategije, jer plovitba podmornica preko mora traje dugo vremena, dok je njihov faktični djelokrug u evropejskim vodama. Kao sredstvo za pobijanje podmornica označuje admiral u Americi uvedeni postupak oboružane pratnje. Da se ta metoda još više proširi, gradi američka država 260 novih torpedolovaca, koji će za 18 mjeseci biti dovršeni. Sims je govorio i o nadama, koje se polažu u te nove ladje, te onda prešao na borbene metode, koje se sada upotrebljavaju protiv podmornica. Najuspješnije je navodno pucanje na opažene podmornice u dubinu mora. U stanovitom okrugu ispaljuju se topovi u more, a meci eksplodiraju u stanovitoj dubini. Prama tvrdnji admirala, ta borbena metoda osobito jako djeluje na duh posade u njemačkim podmornicama. Sims mnije, da će u mjesecu kolovozu stajati u Francuskoj američka vojska od milijuna vojnika. Američki je narod odlučio ne popustiti.

*

Talijanski izvještaj od 19. lipnja: U noći na 18. i sljedećeg dana nije neprijatelj više napao na visoravni Asiaga sve do Monte bella. Djelomična smo poduzeća suzbili na Montellu i na Monte Grappi. Poduzeli smo sunke na asiaškom zaravanku, gdje su odjeljenja saveznika dopremila nekoliko tuceta zarobljenika i dva topa. Naše topništvo nije dalo koncentričkom paljbom na bojnoj liniji zadržanim, ili iza fronte kretajućim neprijateljskim masama, da odahnu. Na Piavi je prošlo jutro mirno. Ali poslije podne započela je bitka novim bijesom. Novi pokušaji neprijatelja, da izmedju Candelu i St. Andrea prekorači Piavu, bili su svi osujećeni. Na riječnom nasipu izmedju Candelu i Fossalta stavio je junački otpor naših četa neprijatelja na tešku kušnju. Kod toga se pulet neprijatelja skršio na nepokolebivom junaštvu naše pješadije. Boj je za tim postao ljut, ali na široj fronti, u odsjeku Fossalta, jugoistočno od Meola i sjeverno od Caposila. Neprijatelj, kojemu smo ostali za petama, branio je očajno svaki pedalj zemlje. Bio je to ljuti boj, kod kojega su sudjelovala naša lijetala, kod čega su bacila 15.000 metaka na neprijateljsku pješadiju, koja je osobito na desnom brijegu Piave bila zatvorena u usko ograničenom prostoru. 1. jurišna divizija, 30. pješačke divizija, brigada Volturno kao što i brigada Caserta zaslužuju pohvalu. Bitka traje nesmanjenom žestinom dalje. Bez obzira na gubitke, što mu već 5 dana zadavaju naše strojne puške, naši topovi i naši aeroplani, nastoji neprijatelj kako bi zadržao svoje početne uspjehe. Broj zarobljenika, dopremljenih od početka bitke, iznosi 9011. Više je topova i na stotine mitraljeza palo nama u ruke. Broj oborenih lijetala povisio se na 50. Samo dva naša ili savezničkа lijetala se nijesu povratila. — Na koncu nabraja izvještaj brojeve divizija, pukovnija i baterija, koje su se odlikovale osim onih već navedenih u zadnjem izvještaju.

* **Antantine vijesti o boju kod Reimsa.** Pizenjska „Nová Doba", glasilo češkog socijalnog demokratskog vodje dr. Habermana, piše: Upravo fantastičke vijesti donosi štampa četvornog sporazuma o bitci kod Reimsa. Što se tiče opsega bijaše, veli, bitka medju Laonom i Reimsom, koja je trajala sedam dana, daleko užasnija i veća, nego li prva bitka na Marni. Gubici Nijemaca da su bili — kako piše „Journal des Debats" — 600.000 do 700,000 momaka, od toga, veli, oko 300.000 mrtvih. Najveći gubitak pretrpiše, veli, Nijemci pred Reimsom, gdje je njemačka vojska u širini od 15 km bila s cijelim kompleksom bačena u zrak. Veliki dio plijena, koji dobiše Nijemci od sporazuma, vratio se, kažu, u ruke prijašnjih vlasnika. Proti toj vijesti stoji izvorna službena vijest Njemačka, koja dokazuje baš obratno. „Nová Doba" veli: Listovi sporazuma po svoj prilici pripravljaju raspoloženje za — ratni zajam.

* **Mirovna ponuda cara Vilima?** „Venkov javlja, da se francuskom štampom pronosi glas, da je car V i l i m p u t e m b e ž i č n o g b r z o j a v a p r e d l o ž i o F r a n c u s k o j n o v e m i r o v n e u v j e t e. Nitko ne zna ništa odredjenog o tom predlogu, no ipak se o njemu razvila opširna diskusija. Listi, kao „Figaro" pripušta, da se taj put misli s tim predlogom mira iskreno, te da se ne radi ni o kakvoj zasjedi. Ali tim predlogom da se ima djelovati više na Parižlije, koji su u strahu radi sudbine svoga grada, nego li na državnike. „Journal des Debats" misli, da nije treba prosudjivati novu mirovnu ponudu ozbiljno, no da nije takodjer potrebno, otklanjati mirovnu misao, neka dolazi od kudakoli. Slično sudi i „Humanite". No drugi listovi otklanjaju svaku mirovnu ponudu, jer mir, koji bi se sklopio danas, imao bi za Francusku iste posljedice, kakve se pojavljuju u Rusiji i Rumunjskoj. Na svaki način, vele, treba nastaviti boj i pobrinuti se osobito na vrijeme oko dovoljne o b r a n e P a r i z a.

* **Što može da spasi antantu?** Preko Lugana javljaju, da je u talijanskom parlamentu govorio reformist Labriola govor, u kojem je bio vodeći motiv: Njemačka je već pobjednica. Labriola vidi spas antante samo u trim mogućnostima, naime u ustupu škandinavskih država u rat na strani antante, u češkoj revoluciji u Austriji, te u uskrsnuću Rusije i ponovnom njenom nastupu u ratu na strani antante.

* **Njemačka otklonila austro-poljsko riješenje.** Iz Beča javljaju „Slovenskom Narodu": U krugovima njemačkih poslanika, koji imadu dobre sveze s Berlinom, tvrdi se, da je njemačka vlada definitivno otklonila takozvano austro-poljsko riješenje. Sa druge strane javljaju, da je ministar Twardowski izjavio, da će grof Burian ustrajati pri austro-poljskom riješenju i da će cijelo pitanje biti uredjeno tek tijekom ljeta.

* **Socijalni demokrati vijećaju.** Vodja nizozemskih socijalnih demokrata, Troelstra, imao je 17. t. mj. razgovor u Haagu sa vodjom njemačkih socijalnih demokrata, Scheidemannom. Prema nazrijevanju Troelstre nema razloga, e bi se izdalo izvješće o tom razgovoru. Troelstre će uzeti izvješće sobom na londonsku konferenciju dok će Scheidemann podastrijeti svojim drugovima svoje izvješće.

* **Kornilov opet na životu.** Novinama se već nekoliko puta pronesla vijest, da je Kornilov pao, bio ubijen itd. No, medjutim dogadja se, da skoro svaki bolji ruski čovjek po nekoliko puta umre, i što je najzanimivije, ostaje pri tom uvjek na životu. „Frankfurter Zeitung" javlja: Prema nekoj pariškoj vijesti Havasa, brzojavlja se listovima iz Stockholma: Neka depeša iz Moskve saopćuje: General Kornilov sklopio je s kavkaskim plemenima ugovor, da zajedno s bojnim silama alijeraca poduzmu neku v o j n i č k u a k c i j u. Uspjelo mu, da sastavi vojsku od 30.000 momaka, koja je izvela brzi marš. Vijesti iz Jekaterinodara javljaju, da se armada generala Kornilova kreće p r e m a I n d i j i. Gradovi su Drosunge i Potrovsk već zaposjednuti.

* **Govor engleskog kralja.** Odgovarajući na poklonstvenu adresu državne ratne konferencije, na kojoj su zastupani svi prekomorski dominiji i indijski narod, kazao je kralj Juraj: Konferencija se sastaje uz okolnosti, koje u svojoj ozbiljnosti nemaju premca. Ona jest jasan dokaz o odluci države, da brani zajednička prava i slobodu čovječanstva. Kralj će slijediti velikim zanimanjem potijeku vijećanja te se pouzdaje u to, da će ova vijećanja dovesti do užeg ujedinjenja svilu dijelova države u odluci, da poraze zajedničkog neprijatelja i da grade za budućnost jaču državu.

* **General Franchet d'Esperey** bio je imenovan na mjesto Giullemonta zapovjednikom savezničke vojske na solunskoj fronti.

Iz bivšeg ruskog carstva.

Prilike u Finskoj i u Kareliji. — Engleži gospodari murmanske obale. — Postanak ukrajinske samostalnosti. — Sadašnje prilike u Finskoj. — Gradjanski rat u Baku.

Iz Londona javljaju od 15. t. mj.: Prema amo stiglim stockholmskim vijestima, pripisuje njemačka vlada okolnosti važnost, da će Finska dobiti izlaz na polarno more. Nalog, da se finske granice prošire sve do polarnog mora, povjeren bi dobrovoljačkim četama, za koje bi se, u slučaju potrebe, moglo lako kazati, da su radile na svoju ruku. Vodja ovih četa, neki Lainingen, savjetovao je vladi, e bi bolje bilo, kad bi se stvar riješila mirnim putem sa boljševičkom vladom. Njemački je poslanik u Moskvi osigurao boljševičku vladu, da će finske bande zaposjesti samo onaj dio murmanske obale, koji je bio prepušten Finskoj i nipošto čitavu murmansku obalu. Ovo je područje bilo navodno prepušteno na temelju pregovaranja, koja je nedavno vodio njemački poslanik u Moskvi sa ruskom vladom. Prema tomu je boljševistička vlada prepustila Finskoj jedan dio murmanske obale uz uvjet, da ova evakuira tvrdje u Kareliji i one u blizini Petrograda i konačno da se odrekne finsko govorećeg pučanstva u Kareliji. Ovaj ugovor nije bio u Finskoj povoljno prihvaćen. Podpredsjednik je finskog senata primio odasланištvo karelskog pučanstva, koje je zatražilo, neka Finska anektira Kareliju. I finske novine prosvjeduju protiv proglašenja nezavisnosti Karelije, predjela Abonec i poluotoka Kole, te traže, neka ova područja ostaju kao savezne države unutar Rusije. U Helsingforsu se glasa, da je engleska vlada posudila vladama ovih područja 100 milijuna rubalja te time dobila trgovački monopol u toj zemlji. — „Berlingske Tidende“ dobivaju vijest sa murmanske obale, da je samo nekoliko stotina Engleza i Francuza zaposleno kod obnavljanja i gradjenja željezničke pruge Kandalak-Murman. Naprotiv na murmanskoj obali nalazi se sada preko 4000 Srba pod vodstvom jednog srpskog generala. — Dopisnik „Neue Zürcher Zeitung“ priopćuje odulji razgovor sa dobrim poznavačem prilika u Ukrajini. Ovaj je gospodin kazao medju ostalim: Ustanova ukrajinske je države samo fikcija. Pučanstvo u imenovanim pokrajinama je maloruško i govori maloruski, a to je narječje velikoruskog jezika. U Kijevu je bilo samo 17 posto Malorusa, ali i ovi sami nijesu poznavali maloruskog jezika. Ukrajinski je jezik u Ukrajini mrtav jezik. On živi samo u austrijskoj Galiciji kao rusinski jezik. Ali već prije rata opstojala je u Kijevu mala skupina maloruskih šovinista, koji su zahtjevali apsolutnu državnu nezavisnost Ukrajine. Ova stranka „samostinika“ stvorila je prvu Radinu vladu. Ona je nastojala svim sredstvima da odnarodi Ukrajinu, te je lijepila na sve uglove i sve kuće oglase sa napisom: Učite ukrajinski! To se nije dalo baš tako lako provesti. Bilo je premalo učitelja a četiri učebnici, što su se izdali, sadržavali su prilično različna slovnička pravila. Prva je ukrajinska armija bila stvorena time, što se je povuklo sve maloruske formacije sa fronte i znodjenulo ih u fantastičke odore. Ova se je vojska osjećala doskora gospodarom situacije, izgubila svaki zapt te se dala na grabež. U to se je doba postupalo sa Velikorusima gore nego li sa čivutima. Hiljadama su činovnici i časnici bili prognani. I u Odesi stvoriše se bande, koje su radile oko „ukrajinovanja“ pokrajine. Početkom 1918. pojavljalo se već boljševičko gibanje. Izakako je pao Kerenski, razbuktila se boljševička revolucija takodjer u južnoj Rusiji. I ovdje sastavila se „Crvena armija“, koja je počela opstrjeljavanjem grada. Ova je vojska brojila 20.000 momaka. U gradu je bilo 4000 narodnih ukrajinskih vojnika, 20.000 demobilizovanih časnika i 300 pomorskih vojnika. Ovi potonji izjavili su se neutralnima. Ali njihova im neutralnost nije hasnila ništa. Iza dvanaestdnevnog podsjedanja razbježala se ukrajinska vojska, a boljševici, koji su unišli u grad, sasjekli su 300 neutralnih mornara i 2400 demobilizovanih časnika. Ljudi, koji su se legitimovali socijalno revolucijonarnim iskaznicama ili sličnim, bili su na licu mjesta ustrijeljeni. Kod toga se desilo, da su boljševici pomutnjom ustrijelili i dvojicu uglednih njihovih pristaša. Osim imenovanih žrtava boljševika zaglavilo je u to doba 5000 gradjanskih osoba. Čim su unišli u grad, sahranili su boljševici svoje pale pristaše na svečan način, dok su njihove žrtve kroz mjesece poboljevale po bolnicama ili lješine žrtava ležale nesahranjene po javnim perivojima sve dok nijesu unišli Nijemci te učinili boljševičkim grozotama kraj. — O sadašnjim prilikama u Ukrajini piše u „Berliner Tageblattu“ Hans Vorst: Njemačka i Austro-Ugarska službeno su priznale vladu hetmana Skoropadskoga, stoga njegov režim može biti stalan, dok traje okupacija i dok hetman bude znao s okupacijonim vlastima biti u dobroj slozi. U svom odgovoru na izjavu poslanika obećao je Skoropadski, da će Ukrajinu kao dosada voditi „u čvrstoj vezi s centralnim vlastima“. Ipak je položaj u Ukrajini težak. Zasada bar nije osnovano, da će hetman raditi oko priključka Velikoj Rusiji i sad je pristaša nezavisnosti. Rusi su istaknuli da je on prije mislio drugačije, pa je naivno — što njemačka štampa na to odvraća, da on potječe iz stare ukrajinske familije i pokazuje nepoznavanje ruskih prilika, kad se misli, da ruski aristokrat u Kijevu misli drugačije od aristokrata u Moskvi. Ali očito ne će hetman težiti za zajednicom s Moskvom, jer znade, da bi to pobudilo negodovanje okupacijonih vlasti a i samomu mu se sjedinjenje s boljševičkom Rusijom čini besmislicom. Kad se izjednače socijalno-političke razlike, bit će Skoropadski, poput svake ukrajinske vlade, opet spreman da nadje put priključenja. Ako se to smatra zlim, onda je to neminovno zlo, s kojim je politika centralnih vlasti trebala računati, a ne da se uzalud angažuje za protivno. Dalje govori Vorst, kako Paul Rohrbach, jedan od najgorljivijih zagovarača „oslobodjenja Ukrajine“, koji se povratio sada odanle, priča u reviji „Deutsche Politik“, da su ga tamo odlični ljudi njemačkog i ruskog porijetla, dapače i ukrajinskog, uvjeravali, da uopće ne postoji ni Ukrajina ni kakvi Ukrajinci. Dalje spominje prof. Duhagena, koji je preporučavao rezerviranu politiku centralnih vlasti, koja se imala ograničiti na to, da osigura provedenje ukrajinskog mirovnog ugovora, a da ne utječe na politički i socijalni razvoj Ukrajine. Vorst veli, da bi Skoropadskova vlada bila bez potpore centralnih vlasti lako brzo uklonjena. Ali kako se može provesti volja pučanstva, dok centralne vlasti uzdržavaju red u Ukrajini? Stoga se može očekivati, da će se pučanstvo centralne vlasti identifikovati s mjerama Skoropadskove vlade. Očito je, da Skoropadski bez potpore centralnih vlasti ne bi mogao podržavati svoga režima, kojim je proglasio ratno stanje nad Ukrajinom. Ostalim okolnostima, koje su bile neki „izvor neraspoloženju“ u Ukrajini, pridružio se sada novi momenat: protivština seljaka protiv Skoropadskove agrarne politike može se lako prenijeti na centralne vlasti, pa makar one htjele samo održati red u zemlji. Položaj je težak kao i prije. Ukrajina će nam, ako se tamo uspostavi red, i u buduće dobavljati, ali su prilike u tom pogledu danas u Ukrajini gore nego u Rusiji, gdje bi se dala uspostaviti neka ravnoteža. — Ruske novine od 2. lipnja javljaju, da u velikom središtu ruske industrije nafte, u Baku, traje sveudilj tvrdokorni gradjanski rat, koji vodi uslijed brojnih nacijonalnih i vjerskih razlika svakom prilikom do novih krvavih sukoba. Mnogo vrela i mnogo cisterna nafte bilo je razoreno. Izvoz je nafte prestao baš u trenutku, kad je započela plovidba na donjoj Volgi. Industrija, koja je u Rusiji još radila, pogodjena je tim gore, što je bila navezana još jedino na dopremu nafte, jer se kotlina Doneca nalazi u njemačkom posjedu a ostala je ruska produkcija samo neznatna.

Dnevne vijesti.

Za zabavu našim mornarima prevodimo iz „Zürich Zeitunge“ slijedeća mjesta govora talijanskog zastupnika Batagliera u talijanskoj komori. Zastupnik je medju ostalim kazao: Zapovjednik je Pellegrini potopio sa legendarnim junaštvom oklopnjaču „Tegetthoff“ te oštetio, čini se, teško još drugi oklopljeni brod. Za tim opisuje ministar mornarice nedavno, divno poduzeće, kod koje a je korvetni kapetan Rizzo potopio dreadnought „St. Istvan“, oštetio drugi superdreadnought (?) veoma teško, te stavio jedan razarač (!) izvan boja. — Talijanski ministar mornarice Del Bono zahvalio se je na tim izvodima te kazao: „U kratkom roku stavili smo 4, po svoj prilici pet neprijateljskih brodova izvan boja, dva ili tri u straženoj luci i dva na visokom moru. Ja mislim, da je sigurno, da smo, osim jednog broda, čiji gubitak neprijatelj priznaje, uništili ili teško oštetili još dva ili četiri broda, da je jedan dreadnought bio teško oštećen, jedan superdreadnought (!!) potopljen, a da ne brojimo torpedovke i podmornice, koje su bile potopljene po svoj prilici u razveseljivom broju . . .“ Kako vidimo, nije ih još izlečio četverogodišnji, gorki rat. U onom bjesomučnom natezanju za gloriolom junaštva mora da budu saveznicima bujna mašta i sarlatanstvo. I dreadnoughte i superdreadnoughte a bit će doskora i supersuperdreadnoughta ako Bog da i mašta junačka! Bog daj norcem pamet, i onima, koji njima vjeruju.

Skrčenje obroka kruha u Beču. Uslijed skrčenja obroka kruha na polovicu zavladala je u Beču, kako proizlazi iz sviju novina, silna uzrujanost. Sve njemačke novine su pune vijesti i prosvjeda. Medju prosvjediteljima nalazi se takodjer bečki gradonačelnik Weisskirchner, koji tog puta iznimno ne prosvjeduju protiv jugoslavenskih aspiracija, te je radi skrčenja obroka kruha otkazao vladi vjernost. Nama je poznato, da je stradanje u Beču neopisivo i da narod strašno pati. Ali naša se Istra upoznala čitave godine prije sa gladi i stradanjem negoli carski Beč. Ali naša Istra nije smjela prosvjedovati. Morala je gladovati i šutjeti. Da se je kod nas prosvjedovalo na način, kako se prosvjeduje sada u Beču, ne bi bilo dostatnih vješala za narod, koji postaje političkim sumnjivcem samo radi toga, što je pošten i što je vjeran svom jeziku i svojoj narodnosti. Potpunoma je neumjesno, da je Weisskirchner prosvjedovao. Weisskirchner i njemačka kršćanska socijalna stranka su stupovi njemačke ratoborne politike, a posljedica te ratoborne politike je sveopće stradanje, sveopći glad a napose i skrčenje krušnih obroka. Neka viču i neka prosvjeduju kolikogod im drago, neka vojnička sudišta slijede slijepo svojoj nacijonalističkoj strasti, neka nam vele, da smo veleizdajnici, mi smo danas uvjereniji nego što smo ikada bili, da se mon[illegible] može spasiti jedino oživotvorenjem našega prog[illegible] koji je pravedan i prihvatljiv za sve narode i [illegible] jedini može da izbavi državu od kapitalističko[illegible] koriščanja i veleagrarskog madžarskog izrabljiv[illegible] od vječitih nacijonalnih trvenja i nemira i od [illegible] čitavog zla, od užasnog, barbarskog, zločinsko[illegible] dašnjeg rata. — Zanimivo jest, što piše bečk[illegible] „Neuer Abend“ o krušnoj krizi u Beču: „Jasno [illegible] da ova mjera nije postala potrebna preko noć[illegible] prehrambenom se uredu znalo već prije 14 dan[illegible] će biti potrebno smanjenje krušnog obroka. Dop[illegible] iz Ukrajine i iz Njemačke su posvema izostale. [illegible]mačka je bila preuzela u Ukrajini rekviziciju [illegible] Austriji zajamčila za mjesec svibanj izvjesnu kol[illegible] Koncem svibnja bili smo u posjedu zajamčenih [illegible]ćanja, ali dobavljenog žita nije bilo. Daljnje su [illegible] teškoće nastupile radi toga, što Ugarska [illegible] ispunila svojih obveza napram arm[illegible] tako te je Austrija bila prisiljena [illegible] bavljati vojsci hranu iz svojih nez[illegible] nih pričuva. Nema izgleda, da će se prili[illegible] Ukrajini u dogledno vrijeme poboljšati . . .“ Iz [illegible] proizlazi da su nas naši najvjerniji savezници p[illegible] potpunoma na cjedilu. Njemačka je ugrabila u U[illegible] jini živeža, koliko je mogla, za sebe. Austrija nij[illegible] toga dobila ni zrna. Ugarska, koja si puni žep[illegible] krijomčarenjem robe preko granice te se bogati[illegible] račun lihvarskih cijena, koje mora da plaća austr[illegible] narod, ne će li crknuti kao životinja, uskratila [illegible] dovoz hrane vojsci! Jugoslavenska je propaga[illegible] majska deklaracija, koja izričito traži uredjenje [illegible] rodnih prilika pod hapsburškim prijestoljem, d[illegible] opasna. Po državu je opasno sakupljanje za hrva[illegible] škole. Biti Jugoslaven je veleizdajništvo, ali usk[illegible]vati vojsci dobavu hrane, ma da se u Ugarskoj [illegible] svinje žitom, to jest rodoljubivo i plemenito. Uz[illegible] su sve rečenice i fraze njemačkih nacijonalaca i [illegible]hovih saveznika Madžara, uzalud svi sudbeni pro[illegible] nevinih ljudi, kojim se silom i zlobom hoće doka[illegible] ikakva krivnja, samo da [illegible]ang imade posla i da [illegible] stvori po državu opasnu jugoslavensku propagan[illegible] činjenice govore posve drugim jezikom. One d[illegible]zuju, da smo patriote bili mi, koji smo tražili [illegible] odvlačno sklopljenje mira sa svim državama, koji [illegible] godine i godine stradamo i šutimo, koji smo pod[illegible] naš glas samo na obranu uslijed trajnih izazova [illegible]ječju i činom naših protivnika, a ne madžarski v[illegible] agrarci, kojima je rat dobrodošla poslovna konju[illegible]tura i ne njemački veleindustrijalci, koji plaćaju [illegible]oničarima goleme dividende, stečene krviju vojsk[illegible] koji u odlučnom momentu puštaju državu i voj[illegible] na cjedilu i sveudilj buče, da su oni jedini patrij[illegible] Ovi Clam Martinitzi, koji dobivaju bez iole tr[illegible] 43.000 kruna i Egoni Fürsti Fürstenbergi, kojima [illegible] poklanja 40.200 kruna, od praškog društva želje[illegible] industrije, ovi nositelji veleaustrijske ideje, ne rade [illegible] državu, oni rade za žep i za dividende. Ovi lj[illegible] neće preporoditi Austrije. Njihov će ju kurz, pom[illegible] njemačkih nacijonalaca, upropastiti. Ovi ljudi im[illegible] na savjesti ne samo bezbrojne žrtve na bojnom po[illegible] oni su takodjer odgovorni za stradanje i glad u [illegible]ledju. To je veleizdaja, to upropašćuje državu, ta [illegible] neka provire malko bezobzirnije njemačko-nacijo[illegible]listički auditori.

Zdravstveno stanje don Jurja Biankinija. Zdr[illegible] lje zastupnika g. Biankinija, koji je od rane na [illegible] više mjeseca ležao i vidao se, sada je kako [illegible] znajemo, okrenulo sasvim na bolje. Rana mu je [illegible] nozi iscijelila i bolesnik se sada već diže s krev[illegible] i lijepo oporavlja.

Podcikujte Austrijanci! „Arbeiterzeitung“ [illegible] nosi pod tim naslovom opširan članak, u koj[illegible] prikazuje u kakvom se užasnom stanju nalazi [illegible] nas državni voz. Članak završava: „Bez parlame[illegible] u doba najteže krize u prehrani! Bez parlame[illegible] u doba 23 milijarde banknota i u doba upisiva[illegible] ratnog zajma! Bez parlamenta u doba ofenzive [illegible] jugu! Bez parlamenta u doba, kad raspravlja [illegible]ropa o sposobnosti Austrije za demokraciju! [illegible] parlamenta, kad se približava odluka, prenes[illegible] naša braća i sinove još i petu zimu u strjeljač[illegible] jarcima! Bez parlamenta! No zato — podcik[illegible] Austrijanci! ostaje nam vlada Seidlerova!“

Mali oglasnik

KINO CRVENOG KRIŽA
Ulica Sergija broj 34.

Današnji raspored

„Proljeće i smrt“

romantično pozornična igra u 4 čina.

Početak:
2·45, 3·55, 5·05, 6·15 i 7·25.

Ulazne cijene za ovaj film I. mjesto K 1·20; II. mjesto 60 h

Uči se može kod svake sile.

Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.

Izvrsni toaletni
sapun
po K 5·—, 7·50, 9·50 kaoš[illegible]
fotografske predmet[illegible]
otpošilje i ouzećem
K. Gortan — Pazin (Istra

Traži se
brusač i radnik za galvan[illegible] kupelj, takodjer na sato[illegible] Brusačka radionica u P[illegible] manturskoj ulici broj 7.

U trgovini poku[illegible]
siva, Pil. Barbatić
u Sišanskoj ulici,
predaje se novo prispj[illegible]
pokućstvo.